

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

PL – William Shakespeare: Hamlet kralevic dánský

(III.3.) JINDE NA HRADĚ

Vystoupí král, Rosencrantz a Guildenstern.

KRÁL: Nelíbí se nám a je nebezpečné nechat ho takhle třeštit. Připravte se! Ihned vám vystavíme plnou moc a on se do Anglie vydá s vámi! Jsme panovník a nemůžeme strpět tak blízko sebe ustavičnou hrozbu těch jeho záchvatů.

GUILDENSTERN: Ihned se uchystáme. Nejvýše svatá obava to je, chránící milióny, které žíví a o něž pečuje váš majestát.

ROSENCRANTZ: Už každý bezvýznamný jednotlivec je povinen se chránit ze všech sil a celou duší úhony. Oč více ten, na jehožto blahu tolik jiných závisí životů. Mocnářův skon je skonu mnoho. Jako vír vše vúkol strhuje s sebou. On je velké kolo, na vrchol vbité nebetyčné hory, a k jeho velešpicím přikováno je tisíc menších věcí. Když se zřítí, každičký přívěsek, i ten nejdrobnější, s ním sdílí zmar. Sám nikdy nenařká, leč za kvílení všech, hlas panovníka.

KRÁL: Prosím vás, pospěšte si, aby spoután ten postrach byl, jenž příliš volnonohý si chodí posud.

ROSENCRANTZ a GUILDENSTERN: My si pospíšíme.

Odejdou Rosencrantz a Guildenstern. Vystoupí Polonius.

POLONIUS: Jde ke své matce, Veličenstvo. Já si stoupnu za čaloun a poslechnu si tu rozmluvu. Však ona mu to poví. A jak jste děl – a velmi moudře děl – je záhodno, aby ho kromě matky, stranické od přírody, tajně ovšem, poslouchal ještě někdo. Tak už běžím. Než ulehnete, vám pak přijdu říci, co vyzvím, Veličenstvo.

KRÁL: Mějte díky.

Odejde Polonius.

Odporný je můj zločin, páchne k nebi. Lpí na něm nejstarší všech prokletí: jsem bratrovrah. Modlit se nedokážu, ač k tomu vůli mám, ač po tom toužím. Můj hřích je prudší než mé prudké chtění, a jako ten, kdo slouží dvěma pánům, nevím, co činit dřív, a nečiním ni to, ni ono. Jak? A kdyby tloušť, než sama je, zde na té ruce bylo bratrovy krve, není v nebi deště, aby ji obmyl? K čemupak je milost, než aby hříchu pohleděla v tvář? A co je v modlitbě než dvojí moc nás chránit pádu, nebo když jsme padli, nám zjednat odpuštění? Vzhlednu tedy. Co stalo, stalo se. Než, běda, jak se já mám modlit? „Odpusť mi tu vraždu?“ To nemohu. Vždyť dosud držím všechno, co jsem tím získal, proč jsem vraždu spáchal, svou korunu, svou královnu, svou moc. Lze milost chtít a podržet si lup? V zkaženém víru světa může zločin zlacenou rukou odstrkovat právo a často lupič právě za svou kořist si koupí zákon. Nahoře tak není. Tam úskok neplatí. Tam, jaký je, se jeví čin a vlastním skutkům ve tvář a do zubů svědectví pravdomluvné je vydat nám. Co zbývá tedy? Zkusit, co zmůže lítost. Lítost všechno zmůže. Co zmůže však, když nezmůžem se na ni? Té bídy! Nitro černé jako smrt! Ty duše lapená, jež tlukouc křídly jen hlouběj zabředáš! Andělé, pomozte mi! Kolena vzpurná, ohněte se! Srdce ty z křemene, buď srdce nemluvnátka. Snad bude dobře zas.

Poklekne. Vystoupí Hamlet.

(Shakespeare William: Hry, Mladá fronta, 1963, str.251 – 253)

Interpretace textu:

1. Z které části hry je ukázka?
2. Kde se odehrává děj ukázky?
3. Které osoby vystupují v dané ukázce?
4. K čemu přirovnává Rosencrantz mocnáře?
5. Koho myslí král *postrachem*?
6. Najděte v textu majestátní plurál, vysvětlete tento pojem.
7. Co všechno získal král bratrovraždou?
8. Najděte v textu srovnání pozemského a nadpozemského světa.
9. Vysvětlete interpunkci ve větě *Než ulehnete, vám pak přijdu říci, co vyzvím, Veličenstvo.*
10. Vyhledejte v textu:
  - a) přirovnání –
  - b) apostrofu –

W. Shakespeare: Hamlet

1. Určete literární druh a žánr díla.
2. Kam a do jakého období umístil Shakespeare děj svého příběhu?
3. Co děsilo strážné?
4. Proč se Hamletovi zjevuje duch?
5. Jak byl zavražděn Hamletův otec?
6. Jak si chce Hamlet ověřit slova ducha?

7. Jaká je reakce strýce na zhlédnuté představení?
8. Jakou roli hraje v příběhu Polonius?
9. Kam, s kým a s jakým cílem posílá strýc Hamleta?
10. Kdo je Ofélie? Co se o ní dovídá Hamlet po návratu do země?
11. Kdo zabil Oféliina otce?
12. Jak chce pomstít Leartes smrt Polonia? Jak se do této pomsty angažuje Hamletův strýc?
13. Kdo jako jediný na konci příběhu žije?
14. Kdo přebírá v zemi moc?
15. Doložte na konkrétních příkladech z díla porušení tří jednot:
  - a) místa –
  - b) času –
  - c) děje –
16. V čem spočívá nadčasovost díla?
17. Zhodnoťte jazyk a styl dramatu.